

KURJER LITEWSKI

w WILNIE DNIA 21. Kwietnia V. S. ROKU 1806.

ROSSYA.

S. PETERSBURG V, S. 10 Kwietnia: Od Inspektora kawalerii Kaukaskiej inspekcji GL. Glassenap smutna wiadomość przyszła o śmierci G. infanterii X. Cicianowa zabitego sposobem zdradzieckim pod murami miasta Baku. Tego zdarzenia okoliczności następujące były. W ostatnich raportach swoich d. 27 grudnia r. 1805 tu przesłanych przez Majora Rostworowskiego X. Cicianow doniósł o przyłączeniu do Państwa Rossyjskiego Prowincji Szirwaskiej, i dołączył akt zawarty z Hanem Mustafą, oświadczając, że opatrzywszy woyska we wszelkie potrzeby, chce pośpieszyć do Baku na pomoc GM. Zawaliszynowi, który znalazł trudność w nakłonienu Hana Bakińskiego Hussein Kuli do umów traktatowych.

Jakoż d. 2 lutego r. 1806 woysko G. infanterii X. Cicianowa złączyło się z dywizją GM. Zawaliszyna. Zaczęły się umowy o poddanie twierdzy, i trwały do d. 8. gdy woyska Rossyjskie rano podstąpiły o pół wiorsty od murów Baku. Wtenczas starszyzna mieyska przywiozła do X. Cicianowa klucze od bram, chleb i sol, co wszystko przyioł. Posłańcy zaś przełożyli X. że Han ich wąpi o otrzymaniu przebaczenia za to, iż zbroyną ręką dokazywał przeciwko woyskom Rossyjskim; dla tey przyczyny nie śmiał osobiście sam przynieść tych kluczów do głównego kommanderującego. Prosił więc X. Cicianowa, ażeby dla ośmielenia ich Hana, sam chciał wyiechać na spotkanie onego.

X. którego śmiałość i umysł nieustraszony dobrze znały Perskie i górne narody, nie odmówił przychylić się do tey proźby zdradzieckiej i chytrey, wrócił owe klucze od miasta posłańcom z warunkiem, ażeby przyniósł sam Han i podał; pojechał ku miastu biorąc z sobą jednego tylko Podpółkownika X. Eristow, i jednego Kozaka, świcie całej następować za sobą nie dopuścił, ażeby Han widząc znaczną Rossyanów liczbę lękać się nie miał przyczyny. Zbliżywszy się o sto kroków do bramy mieyskiej, X. Cicianow był spotkany od Hana Hussein Kuli, który oddał wodzowi naszemu klucze; gdy zaś X. przyjmował one, stojący w tyle Hussein Persyanin dał ognia z ręcznej broni, drugi razem wystrzelił do X. Eristow. Cicianow pada z konia; kilku Persów rzucawszy się na niego rąbiąszablami, i z pośpiechem unoszą do miasta.

Tym sposobem padł ofiarą śmiałości i odwagi! sobie właściwej, G. infanterii X. Cicianow, odr. 1802 znajdujący się w Gruzji i na Kaukaskiej linii najwyższym wodzem; który wielorakie znosząc trudy, i wiele czyniąc dla oyczyzny, ziednał dla siebie szczególniejsze względy rządowe, i wiele prowincji w kraju Perskim zawojuował z pożytkiem dla monarchii, ze sławą dla oręża Rossyjskiego. Strata męża dostojnego, oyczyźnie pożytecznego, sprawiła smutek i żal powszechny w tey stolicy. Imperator Jmć oddając najwyższą sprawiedliwość talentom i zasłudze zmarłego, rozkazał, ażeby familia X. Cicianowa zatrzymała prawo dożywotniej arędy onemu nadaney.

Donoszą z Kiachty, że po oświadczeniach przyjacielskich, które czynili Chińczykowie w przyięciu poselstwa Rossyjskiego, z podziwieniem usłyszano w mieście pomienionem, że gdy Graf Gołowkin przyjechał do Ugry, pograniczni naczelnicy w tém mieyscu, Wan i Amban, w brew przeciwnie dawnym obrządkom, uczynili Posłowi przełożenia niezgodne z dostojnością onego, do których skłonić się odmówił. Zatem spodziewają się w Kiachcie powrotu Graffa Gołowkina z Ugry, jeżeli z Pekinu w czasie prędkim nie przyjdzie odpowiedź pomyślna.

Półkownik Karaczkowski wyznaczony Szefem z półku morskiego. W półku kawalergardów zostają Rotmistrzami: Lewaszow, Erszow. W leibgardy Preobrażeńskiej Półkownikiem Rosen; w Siemionowskiej Tołstoy, Kapitanem Własow. Wyznaczeni komendantami półków: Newskiego muszkietyerów Podpółkownik Szulc; Sofiiskiego Podpółkownik Gool; Tobolskiego garnizonowego Półkownik Rusanowicz, Mariupolskiego huzarów Półkownik Poradowski. Pruskiej służby Porucznik Kropocki przyięty do Rossyjskiej z rangą Podporucznika. Uwolniony od służby z mundurem Pawłohradzkiego półku huzarów Szef GL. Baur. Kolleski Konsyliarz Willamow otrzymał znaki bryllantowe orderu S. Anny z klasy. Aktualny stanu Konsyliarz Schlippenbach w nadgodę 45 letniej służby prócz gaży do urzędu swego przywiązany, mieć będzie pensyi dożywotniej 750 rubli. Fryderyk Kizel uznany Konsulem Stanów zjednoczonych Ameryki w Archangelsku.

BRYTANNIA W.

LONDYN 6 kwietnia. Donieśliśmy o wydanym rozkazie z gabinetu, ażeby okręta Pruskie, które znajdują się w portach naszych, zatrzymane były; gruntowny był domysł, że do tego postępu pobudką stało się zajęcie Hannoweru. Kładniemy esnowę wyroku Królewskiego. Monarcha został uwiadomiony, że Król Pruski, gwałtownym sposobem i nieprzyjacielskim zabrać kazał dzierżawy domu Elektorsko Hannowerskiego i inne w Rzeszy Niemieckiej, i o tém wydał obwieszczenie; nadto jeszcze zamknął porty Pruskich państw i inne w Europie północnej Angielskim okrętom, przecinając handel wszelki, z uymą praw i interesów Króla W. Brytanii i poddanych jego, przeciwko zwyczajom zachowanym między narodami w pokoju i przyjaźni żyjącami. Z tych względów przynaglonym być się widzi Król rozkazać, ażeby odtąd żaden okręt Angielski do Pruskich portów płynąć i zawiać nie śmiał. Na wszystkie zaś statki Pruskie w portach naszych będące wkłada się Embargo powszechne, iakoteż na osoby, sprzęty, i towary, które na nich się znajdują. Wykonanie rozkazu polecone jest Lordom: skarbowemu, Admiralicji, i rządcy 5 portów.

Donosił niedawno Adm. Collingwood, że z portu Cadix Francuzi, korzystając z ciemności nocnych i mgły grubey, wysłali eskadrę z kilku fregat i korwet złożoną; Podobnym sposobem Lord S. Vincent, który już z flotą stanął przed portem Brestńskim, pisze do Admiralicji, że z portu Orient wyprowadził nieprzyjaciela z fregaty i korwetę. Tak małe eskadry strasznemi być nie mogą wyspom i osadom Angielskim; wyprawa onych ma cel iedyny poymanie kilku statków kupieckich, gdy bez wojennej straży płynąć będą. Tymczasem z iednej i drugiej eskadry żeglarze nasi z korwety zabrali. W Cadix Hiszpani naprawiają i uzbraiają 10 okrętów lin. równą tey liczbę ma Salcedo gotową w Carthagenie; w pierwszym z pomienionych portów jest Adm. Rosilly z 4 lub 5 okrętami Francuzkiemi. Zamysłają nieprzyjaciela te 3 eskadry w iedną połączyć, i zciagnowszy do siebie czwartą w Toulonie uzbroioną, dokazywać na morzu śródziemnym, przywodząc do skutku zamiar wielkiej floty w Trafalgar zniszczoney. Nie wątpimy, że Collingwood o wszystkiem dobrze uwiadomiony, zapobieży złemu; flotta jego dziś pod Cadix krążąca, liczy 16 okrętów lin. zatem od przeciwnych pojedynczo wziętych mocniejsza, bez trudności przeszkodzić potrafi 4 esk. do połączeniu.

Adm. Strachan nie znalazłszy nieprzyjaciela w bliskości Madery krążącego, iak Portugalczycy twierdzili, kilka d. bawiąc na tey wyspie, do Indji zachodniej

pośpieszył, i flotę kupiecką poprowadził. Wkrótce po odwołaniu się jego, przed końcem lutego mies. zawinął do tejże wyspy Adm. Warren z 7 okrętami lin. wziął wodę i żywność świeżą, wypłynął do przygórka dobrej nadziei, stosownie do instrukcyi rządowej; gdyż miał gruntowną pobudkę rozumienia, że do tej osady pośpieszała eskadra z Brestu wysłana. Dziś jest pogłoska, iż G. Baird doścignowszy Gubernatora Janssens ustępującego wgląd Afrykańskich pustyni, do złożenia broni przymusił. Jeśli tak jest, bez troskliwości czekać będziemy doniesienia o przybyciu w te strony nieprzyjacielskich wojsk i okrętów.

Rząd ogłosił późniejsze rapporta Adm. Duckworth o zwycięstwie odniesionem nad Francuzami w S. Domingo, i skutkach onego. Wychodząc z Madery, powiada wódz Angielski, nie miałem pewności, w którą stronę poszedł nieprzyjaciel, do Indyi wschodniej lub zachodniej; zamysły Francuzów nie byłyby tajemnicą dla nas niedocieczoną, gdybyśmy wtenczas wiedzieć mogli, cośmy później słyszeli, że z eskadry z Brestu wyprowadzili Lessaigne i Willaumetz. Stanowszy w Barbados, i nie słysząc o przybyciu nieprzyjacielskiej potęgi do wysp Antylskich, wnosilem, że przez przygórek Zielony udała się do Azji. Rozkazałem więc okrętowi Poverful od 74 arm. pośpieszać na wschód, z doniesieniem Adm. Trowbridge, Pellew, Popham, iż wkrótce uyrzą na morzu Indyjskiem Francuzów. Sam poleciwszy obronę wysp cukrowych Adm. Cochrane, gotowałem się już resztę eskadry odprowadzić pod Cadix; gdy przypadek niespodziewany podał sposobność przysłużenia się oyczynie.

Jedna z korwet Angielskich wysłana z Jamaiki, zawiadła do wyspy Duńskiej S. Tomasza; tegoż czasu do portu przybył okręt Amerykański, i donosił, że w porcie S. Domingo stołecznym Hiszpańskiej prowincyi, widział stojącą na kotwicy eskadrę Francuską nie zbyt liczną. Kapitan korwety pośpiesza do S. Cristophe, powiada co słyszał, Admirałowi Cochrane; od którego uwiadomiony, płynę z nim niemieszkać; szukam, znajdę nieprzyjaciela. Ten widząc niebezpieczeństwo, podniósł kotwicę, rozwinął żagle, wychodził z portu na głębiny, i nadzieję kładł w ucieczce prędkiej. Usiłowania daremne. Port zamknęły okręta Angielskie.

Po krótkim dość strzelaniu, Lessaigne z okrętem Imperial, dawniej Vengeur od 140 arm. osiadł na piasku; to samo wkrótce potem uczynił Diomede od 74; fregaty z korwetą uciekły.

Zabraliśmy Alexandre, Jupiter, Brave od 74 arm. Ostatni okręt, którego w raporcie swoim nie wspomnieli Francuzi, do zrozumienia dając, że burzą odłączony w drodze, nie zawinął do S. Domingo, musiał przybyć krótko przed rozprawą. Na nim znalazło się 200 ludzi zabitych i ranionych; na okręcie Jupiter 200, na okręcie Alexandre 300; Kapitanami ich byli. Condé, Garreau, Leignel. W Angielskiej flocie najwięcej straciły Donnegal i Canopus od 84 armat dawniej Francuskie Hoche i Franklin, zdobyte przy brzegach Irlandzkich i Abukir. Tym kazano do Jamaiki odprowadzić statki wydarte nieprzyjacielowi. Kapitan Dunn w porcie został, ażeby podniósł Imperial i Diomede na piaskach osiadłe, lub spalił, gdy pierwsze przedsięwzięcie będzie do wykonania niepodobne; co też uczynił, wyratowawszy jednak nie mało Francuzów, którzy do lądu przejść nie mogli dla niedostatku szalup i batów. Jak wiele ludu straciły te 2 okręta, Anglikom niewiadomo.

W porcie Rochefort, iak donoszą żeglarze nasi, gotowa stoi do wyjścia na morze eskadra nieprzyjacielska z 4 okrętów lin. złożona. Lord S. Vincent uważać pilnie kazał iey obróty, sam z flotą krążąc pod Ouessant blisko Brestu, gdzie teraz niewątpliwie Adm. Gantheaume znajduje się z 10 okrętami lin.

Za kilka d. w pałacu Windsor odprawi się uroczysty obrządek włożenia podwiązki złotej na Margrabiego Stafford, w obecności Następcy stanu, wszystkich Królewiczów, i wielu dostojnych osób; drugą wstęgę otrzyma X. Bedford; opisaniem wiazdu iego do Dublinu, gdy urząd Wice Króla przyjmował z rąk poprzednika Hardwicke, napełnione są pisma nasze; nadzwyczajnie był okazały, i zupełnie odpowiadał niezmiernym dostatkom tego

Pana, który drugim jest w rządzie pierwszych bogaczy Angielskich. Celniejszą jednak ozdobą wiazdu tego były radośne okrzyki zgromadzonych tłumem z całego kraju Irlandzkich obywatelów, którzy pod rządem Bedforda spodziewali się być przypuszczonemi do uczestnictwa swobod i przywilejów służących wszystkim w powszechności poddanym Jerzego 3. O wprowadzeniu tolerancyi nie tylko podziśdzień w Parlamencie nie mówiono, Fox milczał; ale nawet naczelnicy Katolików Irlandzkich zawiesili posiedzenia i obrady swoje, które od dawnego czasu w Dublinie odprawiać zwykli; idąc za przestrogą Graffa Moira, który głośno przepowiedział ziomkom, że uleganiem, cierpliwością, zapomnieniem dawnych uraz, prędkiej i łatwiej Anglików nakłonią do sprawy swojej, niż ponawianiem częstokroć prośbami do Tronu, Parlamentu, i Ministrów; naybardziej zaś przyspieszyć może dzieło pożądane gorliwość, ochota, wierność okazana w bronieniu wspólnej oyczyzny.

Ministrowie nowi przyjacielami swoimi napełniać zaczęli izbę wyższą; między innemi wielo, dostojność Parów otrzymali Grey Prezydent Admiralicyi, Walpole, Newark; inni mówią że nie sam Grey, lecz ojciec iego został Lordem Howick.

Jest pogłoska, że Poseł pruski Jacobi ma krótko opuścić naszą stolicę, i wyjechać do Berlina. Nie wiemy co wyniknąć może z nowych zatargów; to niewątpliwa, że wielu kupców mianowicie Angielskich i Szkockich zbankretowało przez zcieśnienie handlu w Niemczech północnych; rozszerzy się klęska po zamknięciu tamże portów i w państwie Pruskiem. Nasze magazyny bardziej nigdy napełnione nie były produktami zamorskich osad i krajowego przemysłu. Gdy zostaną na miejscu nie wywiezione, nie sprzedane, zmniejszyć się musi dochód celny, osłabieją rękodzieła przez niedostarczenie materiałów surowych; tysiące obywatelów pracowitych będą bez roboty, inni dziś majątni z trudnością podatek skarbowy opłacą. Dla tych przyczyn prędką zgoda i ułatwienie zachodzących trudności jest pożądane.

Listy przysłane z Amsterdamu spodziewać się każą rychłej odmiany u Batawów, rządu, iakrozumieliśmy iedni, rządzącego tylko, iak twierdzą drudzy. W tychże listach znaleźliśmy dokładną wiadomość, iaką potęgą do Indyi wschodniej wysłali Francuzi. Poprowadził w te strony Adm. Willaumetz okręta. Foudroyant, Veteran od 80 arm. Eole, Impetueux, Castor, Valeureux, Aquilon od 74; z niemi 6 fregat, 4 korwety, dość znaczną liczbę statków przewozowych z żołnierzem lądowym; tego liczba, iakoteż imiona 3 innych okrętów lin. nie są wiadome.

Skarbowy projekt Kanclerza Petty niedawno roztrząsany w izbie niższej, zyskał pochwały przyjaciół Ministra i przeciwników iego, dawnym w Anglii zwyczajem; gdzie opinie polityczne, interessa prywatne rozróżniają, unysły; gdy zaś idzie o dobre powszechne, honor tronu, obronę oyczyzny, Parlament i narod oszczędnym być nie umie. Dla tych przyczyn Oppozycja nowa ledwie czyniła iakie zarzuty przeciw pomnażającym się codzień rozchodom, rosnącym podatkom; niektórzy nawet z Reprezentantów uwielbiali głośno plan Ministra, który jest krótki i iasny, iakim być powinien obraz malujący stan prawdziwy narodu przemożnego. Szczegóły godniejsze uwagi następują.

Pokazał naprzód Petty, że na początku r. 1805, dług narodowy Brytańni W. nie licząc Irlandzkiego, wynosił 603 milliony 128 t. FS. złączwszy zaś kapitał, 24 mill. FS. długu nieufundowanego, od którego procent nie płaci się z podatków na ten koniec ustanowionych, iakoteż 35 milliony FS. w r. prz. pożyczone na rzecz skarbową, Brytańnia W. zawiła ogółem 659 millionów FS. Procent od tego kapitału wynosi 29 mill. 760 t. FS. Podatki na opłacenie procentów iedynie od Parlamentu przeznaczone, czynić powinny 35 milliony FS. Z tego więc funduszu zostaje do innych potrzeb 3 mill. 240 t. FS. Ta summa według okoliczności, może być ofiarowaną na procent od długów nowo zaciągniionych, albo też na nieuchronne wydatki.

W r. 1806 potrzebować będzie skarb publiczny: 1 na utrzymanie floty 15 mill. 281 t. FS. 2 Na opłacenie woj-

ska lądowego 18 mill. 500 t. FS. 3 na artylleryą 4 mill. 718 t. FS. 4. Na rozmaite wydatki domowe, między którymi liczyć trzeba sumę do zakupu dóbr ziemskich dla rodziny Nelsona, zaległe subsidia zagraniczne, należność kompanii Indyjsko wschodniej, opłacenie biletów skarbowych, 6 mill. 170 t. FS. 5. Podatki przeszłoroczne przynieść miały dochodu wyżej nad weszły do rąk poborców, 2 mill. 47 t. FS. ten niedostatek w r. ter. zastąpić konieczne potrzeba; przyczynę onego znajdował Minister w przypadkach wojennych, zciężnionym handlu. 6 naostatet na fundusz umarzający dług publiczny 1 million 200 t. FS.

O tym mówiąc oświadczył Petty, że ministrowie dotknąć onego poczytują za grzech największy; owszem jedynym ich będzie usiłowaniem, ażeby kassa umarzająca podczas pokoju na stopniu dzisiejszym zachowana, po skończonej wojnie zubożona, wzrost brała nowy, służąc do ulżenia ciężaru, który teraz musi znosić Angielski naród. Ciężar ten dziś zaiste wielki, lżejszym coraz będzie, i gdyby pokój mógł kwitnąć długo, przeciw rachunkom polityków wszystkich, kochających oyczyznę Anglik widzieć jeszcze może chwilę pożądaną, w której Minister skarbowy uroczystie ogłosi przed obliczem narodu, że Brytania W. już z długu wyszła, już go nie ma.

Podwojenie, wzrost jeszcze większy dochodów kassy pomienionej, czyliż trudny i niepodobny będzie ludowi bogatemu i gorliwemu, który dziś z chęcią niesie summy tak ogromne na wydatek wojenny? Czyliż Anglicy odmówią potrzebom wołającej oyczyzny, znosić przez lat kilkanaście część jaką dzisiejszej daniny; ażeby tą zasilona kassa coraz więcej corocznie umarzając dług, wzrost brała corocznie olbrzymi, tak przez zostające się w niej procenta od opłaconych już długów, iakoteż przez pomnażający się corocznie dochód od podatków ustanowionych na opłacenie procentu; naostatet, przez zyskowne okupienie papierów skarbowych, które w porównaniu z gotowizną od kassy ofiarowaną wierzycielom, długo mniej cenne być muszą.

Nie wspomniał w tém miejscu Petty poprzednika swojego Pitta; lecz Parlament cały, naród Angielski słysząc dane pochwały kassie dług umarzającej, widząc z krótkiego jej dochodów opisanie, co w krótkim czasie sprawić może dla kraju, oddał zmarłemu Ministrowi głośną sprawiedliwość, od którego ustanowiona tylekroć wspomniana kassa, prawdziwie dla Anglików jest deską zbawienia.

Wyliczywszy potrzeby skarbowe, przeszedł do podatków i dochodów Minister. Podatek gruntowy od czasu dawnego w Anglii iednaki zawsze i nieodmienny, przynosić powinien 2 mill. 750 t. FS. W r. 1805 przyniosł mniej 340 t. Przyczynę zmniejszenia Petty znalazł w upadającym rolnictwie, i wynoszeniu się za granicę, mianowicie do Ameryki północnej, tysiącznych rodzin Angielskich, Szkockich, Irlandzkich, skoro właściciele dóbr ziemskich, nadzieją przemianującego zysku, uwiedzeni, gruntów rolnikom wypuszczać odmówili, przemieniając one na pastwiska trzodom prawie niezliczonym. Co chociaż przekładano już było Parlamentowi, dotąd iednak prawa nie zapobiegły skutecznie upadkowi rolnictwa i ludności krajowej. Zabrane nieprzyjaciółom okręta, zasilą skarb 1 mill. FS. Lotterya da 380 t. FS. Podatek wojenny w r. prz. uczynił 14 mill. 500 t. FS. Na rok ter. radził podnieść Minister do 18 mill. FS. do czego chętnie przystąpi naród, ażeby uniknąć znoszeniem ciężaru doczesnego, pomnożenia długów wiekuistych; co znowu jest wynalazkiem Pitta.

Wspomniony podatek według nowego przepisu podwyższony, opłacać będą sami tylko majątniejsi obywatele; ci zaś którzy nad 50 FS. nie mają rocznego dochodu, kupcy mniejsi i kramarze, ludzie z pracy rąk i drobnego przemysłu żyjący, słowem wszyscy, których prawo dawniej od znoszenia ciężaru uwolniło, wolnemi od niego dziś zostaną, alboweż płacić będą iak dotąd płacili! Gdy zaś te i wiele innych dochodów nie odpowiadają potrzebie publicznej, radził Petty zaciągnąć długiem nowym 20 mill. FS. Więcej, przydał, zaciągaliśmy w przeszłych latach. Od tej summy ażeby wierzyciele procent mieli, potrzeba opłatę nieco podwyższyć od cukru, tabaki, żelaza, herbaty, wina; wszystkie razem uczynią 1 million 156 t. FS. ile wypada procentu od sum-

my pożyczonej. Nie oświadczył jeszcze Minister, z którymi bankierami umowę zrobił; powiedział zaś, że lista cywilna, skarb prywatny Króla, zaciągnęła dług nowego 158 t. FS. które Parlament każe wypłacić.

Z ogólnego rachunku pokazało się, że wszystkie razem potrzeby skarbu Angielskiego wynoszą sumę 43 miliony 618 t. FS. Wszystkie dochody w iedno zebrane uczynią 43 miliony 636 t. FS. O skarbie Irlandzkim wspomniał tylko, że ten w r. 1806 potrzebować będzie 5 millionów 382 t. FS. Nie wyszczególnił zaś dochodów, którymi wydatek nieuchronny ma być zastąpiony. Na końcu przydłuższej mowy dał chwalebne świadectwo poprzednikowi swojemu w urzędzie Kanclerza skarbowego, o wiernej, sumiennej, przemysłnej administracji dochodów publicznych; oświadczył, że iakożkolwiek ogromne są długi narodowe, a wydatki niezmierne, Anglicy rozpaczć nie mają, widząc z rzetelnego wyżej opisanie, że nie jest im niepodobno, bez ucisku klasy uboższej, znosić cały ciężar, zachować w całości kassę umarzającą; nawet podatki nowe składać, gdyby tego wymagała po nich konieczność bronięcia oyczyzny od nieprzyjacielskiej napaści, utrzymania honoru korony. Po tej mowie izba niższa, bez wielkich i długich sporów, iakieś wyżej powiedzieli, projekt Ministra Petty iednomyslnie pochwaliła.

Przed kilku d. Lord Melville stanowiący przed izbą wyższą, czytał odpowiedź na punkt 10 aktu oskarżenia podanego od izby niższej, i na końcu oświadczył, że nie czuje się być winnym. Pismo jego Parowie odesłali do niższej izby.

FRANCYA

PARYŻ 10 kwietnia. Minister wewnętrzny Champaign listem okólnym przestrzegł departamentowych Prefektów, ażeby odtąd samym tylko elektoralnym Collegiom, radom departamentowym, i municypalnym miast dozwolali wysyłać deputatów do rządu narodu; co prywatnym osobom i wszystkim innym zgromadzeniom jest zabroniono.

Marszałek Brune wkrótce ma powracać na dawny urząd poselski do Constantinopola.

D. 4 Stanu Konsyliarz Treillard stanowiący przed zgromadzeniem prawodawczym, podał onemu z pierwsze części sądowego procesu, które mają być roztrząsane teraz. W długiej mowie pokazywał, iakie były niedogodności w dawnych zwyczajach, które naprawić trzeba. Księga praw kryminalnych ma być podana, po ukończeniu tego dzieła.

Margrabia Lucchesini poseł Pruski powróciwszy z Berlina, na audyencji oddał Napoleonowi nowe listy wierzytelne. Zatargi z tym dworem o granicę Clivii nie ukończone. Murat mieszkać nie ma w krajach nowo nabytych; lecz oddawszy rządy zastępcy, zostanie u nas Gubernatorem; w przypadku oddalenia się mieć będzie namiestnika Wice Admirala Francji.

Powszechna jest pogłoska, że Ociec S. ma przybyć do Turynu lub Avignon, z kąd był nawet spodziewany do naszej stolicy na uroczystość Majową, która iednak podobno będzie odłożona do czasu niezamierzonego; gdyż mówią, że Napoleon wkrótce wyjeżdża za granicę, dla oglądania obozów stojących w Niemczech, alboweż do Włoch, iak inni rozumieją.

Prawdziwa była wiadomość, że X. Hesse Philipsthal kommanderujący w Gaecie potrzykroć był wzywany od wodzów Francuzkich do poddania tej twierdzy; pochwałami tego rycerza napełnione są wszystkie listy. Na ostatnią odezwę miał odpowiedzieć: Gaeta nie jest Ulm; a X Hesse Philipsthal nie jest G. Mack. Dziś słysząc, że sprowadziwszy z Neapolu ciężką artylleryą, Massena szturmować zaczął. X. obłożony daie odpor, i częste wycieczki czyni; z tych pierwsza nie nappomyślniejszą być miała, iak mówią nasi, twierdząc, że w tém zdarzeniu pojmano 300 ludzi. Wszystkie porty Włoskie naybardziej Weneckie i Neapolitańskie, są ściśle dziś zamknięte eskadrami nieprzyjacielskimi. Toulonskiej, iak słysząc, kazano pod żagle wychodzić, do Carthageny czyliż do Neapolu, niewiadomo.

Z portów naszych nic nowego nie mamy. Milczy Minister morski o wysłaniu na morza rozmaite i czynnościach wielu małych eskadr, które z Orient, Rochefort, i Brestu dawno wyszedłszy, gdzie są, co sprawiły, lub jeszcze dokaza, rychley spodziewamy się usłyszeć od Anglików, którzy nas śledzą. Czekają niecierpliwie Francuzi doniesienia od Adm. Willaumetz i Linois. Stan lądowych interesów równie jest niepewny. Gwardyom narodowym, które niedawno Lefevre odprowadził z Niemiec, na brzeg prawy Renu powracać kazano, co natychmiast wykonał Marszałek. Ney, Davoust, Augereau, niedawno tak blizy granic oyczystych, które w tych d. przechodzić mieli pośpieszając na wiadomą uroczystość, z dywizjami swoimi albo na miejscu są zastanowieni, albo nawet w głąb Niemiec powracają. Spodziewamy się jednak, że pokóy Presburski zostanie nienaruszony. Z Strasburga wiadomość przyszła, że GL. Austriacki X Schwartzenberg pośpiesza do naszej stolicy. i już się znajduje na lewym brzegu Renu.

Za dóm w Rzymie Villa Borghese nazwany, X. tegoż imienia własny, zapłacił Napoleon 13 mill. franków. Znajdujące się w nim cenniejsze dzieła starodawnych artystów i późniejszych, do naszej stolicy mają być przeniesione.

B A T A W S K A. R P.

HAGA 15 kwietnia. D. Wczorayszego wysokie stany deputacyą wyznaczyły, która rządowi Francuzkiemu przełożyć ma potrzebę odmiany. Ta iaka będzie, nie ogłosiły wprowadzić stany; lecz nie jest tajemnica, że Schimmelpennick składa urząd Pensyonarza, i powracając do stanu prywatnego, chce mieć następcą Ludwika Buonaparte, z równym lub innym tytułem i władzą. Deputowanych liczba nie będzie wielką, iak dawniej powiadano; iadą do Paryża: Styrum wybrany z grona wysokich stanów, Six Konsyliarz Stanu, i morski Minister Adm. Verhuel. Dziś Pensyonarz zwołał radę wielką, na której deputowani odbiorą ostateczne instrukcyje, jutro do Francuzkich granic pośpieszać mając. G. Francuzki Arnaud nagle umarł w Utrechcie.

Z Lisbony wiadomość przyszła, że Regent X. Brezylji podpisał pokóy z Algerskim Deiem; odtąd Portugalczycy mogą bezpiecznie żeglować na Oceanie, gdyż korsarzom traktat zabronił przechodzić Gibraltarską cieśninę. Rząd Algerski, Tunetański, Tripolski, Marokański z Francuzkim podobno nie długo zostawać będą w iedności, jeżeli potwierdzi się wiadomość, że ten do pierwszych odezwę przesłał, ażeby na przyszłość nie tylko wstrzymali się zbójce Afrykańscy od rozbiłania na morzu srodz. okrętów Neapolitańskich i Sycylijskich, iak już rozbił nie mogą Włoskich, Weneckich, Genueńskich, i Toskańskich; lecz nadto jeszcze obdarzyć wolnością i do oyczyny odesłać powinni wszystkich poddanych Króla z Sycylii, których dziś mają u siebie. Spodziewać się niepodobno prawie, ażeby Afrykanie bez największego przymusu na ten warunek zezwolili.

Marszałek Lefevre już znajdował się w Metz ze wszystkimi GG. i całym sztabem, zatrudniony rozwiązaniem dywizyi swojej, gdy rozkaz odebrał z Paryża powracać do Wetzlar, i wojsko powtórnie zgromadzić; co wykonał niemieszkając.

A U S T R Y A.

WIEDEN 16 Kwietnia. W liczbie nieskończoney prawie dobroczynnych obywatelów Królestwa Węgierskiego, którzy śpieszą na ratunek prowincjom Austriackim przez wojnę wyniszczoną, wysokie miejsce trzymać będzie X. Albert Saxe Teschen, który na ten koniec poświęcił 25 t. złotych. ryń. i X. Grassalkowich, który dał 10 t. Mniejsze innych obywatelów, gromad i Hrabstw ofiary wynoszą już kilka mill. złotych. ryń. wiele kroców tysięcy miar rozmaitego zboża, i bydła, i koni.

D. 10 Akademia tutejsza obchodziła doroczną pamiątkę odnowienia swojego. Na tej uroczystości obecni byli Arcy XX. Antoni, Raynery, Rudolf, Ferdynand, Maxymilian; prezydował imieniem Cesarza W. Kanclerz Austriacki i Czeski Ugarte.

Od granic Tureckich niema nic nowego. Uzbieraiają się mieszkańcy Serwii wyglądając zapowiedzianego przybycia woysk Ottomańskich, które jednak nie przychodzą. Twierdza Sabacz nie dobytą; Belgrad nie ściśniony. Czerny na wiele stron rozerwany, nigdzie zupełney nie wziół przewagi. Ottomańscy zaś wodzowie znając, z kim w tych stronach do czynienia mieć mogą, zwłaszcza gdy inne gromady Chrześcijańskie Serwianom pomagać będą, coraz liczniejsze woyska sprowadzają z Azyatyckich prowincyi, ażeby śmieley w polu pokazać się mogli. O Passwanie Oglou dotąd nie przyszła wiadomość pewna, wypędzonym został z Widdina, i uciekł do Tureckich obozów; czyliż po przegranej dostał się Czernemu w niewolę. Jinni z milczenia o nim Serwianów chcą wnosić, że ten Basza zachowuje się spokojnie w swojej stolicy.

Mówią, że trudności z Francją zasze niedawno o dzierżawę Dalmacyi, ułatwione zostały. Napoleon wojsku swojemu każe ustępować z twierdzy Braunau, gdzie podziśdzień jeszcze garnizon pomnożony naprawia i rozszerza okopy, wały, i szance, rozkazując mieszkańcom okolicznym dostarczać potrzebne materyały i ludzi do robot. Z drugiej strony Austriackie prowincye południowe nie są wolne od ucisku; Goricya i Trieste najbardziej, dla nieustającego ciągnięcia woysk Francuzkich do Weneckiej Dalmacyi. Niedawno tamtędy przechodził G. Marmont. Słychać, że wkrótce za nim pośpieszą Soult i Ney z dywizjami swoimi; tym droga z Szwabii i Bawaryi ma być wskazana przez Ponteba, Goricyą, &c.

Ponieważ rząd Francuzki zabronił wywozić iedwab surowy ze Włoch, fabrykanci Austriaccy głośno skarżyć się zaczęli na drogosc i niedostatek produktu tego.

Graf Cobenzl był Ambassador Cesarski w Paryżu, przybył do stolicy naszej. Pierwsza kolumna ieńców naszych, którzy powracają z niewoli Francuzkiej, stanęła niedawno w granicach oyczystych; inne po niej spodziewane następują w niewielkiej odległości. Kardynał Ruffo dziś przyjechał z Laybach.

P R U S S Y.

BERLIN 22 kwietnia. Rezydent Królewski u dworu Rzymskiego Humboldt, otrzymał dziś tytuł pełnomocnego Ministra na tymże dworze. Minister stanu Hardenberg korzystając z doczesnego uwolnienia, udał się na spoczynek do dóbr własnych, w bliskości naszej stolicy położonych; na żądanie iego Król zezwalając, dał reskrypt najlaskawszy, z pochwałą znakomitych zasług Ministra.

Woyska Szwedzkie, które Gustaw Adolf niedawno z Hannoveru wprowadził do Pomeranii swojej, zostają na dawnych leżach; nie słyszymy, żeby regiment który odpłynął do oyczyny, chociaż ieden z pieszych zapewne był zabrany na okręta; lecz znowu podobno powrócił na ląd. Nie ustaie pogłoska, o mających wkrótce przybyć z Finlandyi 12 tysięcy świeżego żołnierza. Podobnym sposobem dywizya Szwedzka w kraiu Lawenburgskim zostawiona, jeszcze jest na miejscu; spodziewają się jednak wodzowie przed końcem kwietnia mieć odebrać rozkaz od Monarchy swojego, ażeby ją odprowadzili do Pomeranii. Z naszej strony Kommenderujący nad rzeką Peene G. Kalkreuth, który przed kilku d. kazał Pruskim regimentom swojej dywizyi powracać do zwykłych stanowisk, rozłożywszy samą tylko dragonią nad brzegami dla uważania obrótów Szwedzkich, teraz odebrał od Króla zalecenie, ażeby te same półki trzymał w zupełney gotowości do ruszenia na pierwsze hasło.

R Z E S Z A N I E M I E C K A.

FRANKFORT 12 kwietnia. Marszałek Lefevre, który niedawno dywizyą gwardyi narodowej z Niemiec odprowadził na brzeg lewy Renu, w tych d. z nią powrócił do naszych okolic. Główną kwaterę ma w mieście Darmstadt; dywizya iego składa się z 18 t. piechoty, 4 t. iazdy.